

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 259/2021-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpených JUDr. Emíliou Korčekovou, advokátkou, Malacká cesta 2B, Pezinok, proti postupu Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 34/2008 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 3. novembra 2020 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 34/2008. Sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov, priznal im finančné zadosťučinenie vo výške 18 500 eur pre každého a trovy konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojeného spisu všeobecného súdu vyplýva, že sťažovatelia vystupujú v postavení žalobcov v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 5 C 34/2008 (pôvodne sp. zn. NM – 5 C 367/2002) o zaplatenie sumy 3 741,95 eur s príslušenstvom. Konanie začalo podaním žaloby z 15. mája 2002 a okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 5 C 34/2008 z 15. októbra 2012 tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľom spoločne a nerozdielne sumu 810,13 eur s príslušenstvom. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 4 Co 244/2013 z 2. októbra 2014 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalovaný spolu s vedľajšou účastníčkou, ako aj sťažovatelia dovolania (6. novembra 2015 a 4. novembra 2015).

3. Z nepochopiteľných dôvodov predložil okresný súd spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie o dovolaní až v novembri 2018, teda po troch rokoch nečinnosti, pasivity a marenia plynulosti súdneho konania. Najvyšší súd dovolanie odmietol uznesením č. k. 3 Cdo 239/2018 z 21. júla 2020 a súčasne rozhodol, že sťažovatelia majú nárok na náhradu trov konania, o ktorých nie je dosiaľ rozhodnuté. Podľa sťažovateľov tak stále trvá stav ich právnej neistoty, bezmocnosti a beznádeje. Sťažovatelia po viac ako 18 rokoch nedosiahli riadne, včasné a ústavne konformné rozhodnutie vo veci samej.

II.

Argumentácia sťažovateľov

4. Sťažovatelia sa stali obeťami porušenia čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru pri posudzovaní namietaného súdneho konania ako celku. Ochrana práv sťažovateľov v namietanom konaní vedenom okresným súdom nie je rýchla a účinná. Vec má pre sťažovateľov mimoriadny význam.

5. Z hľadiska kritérií posudzovaných ústavným súdom sťažovatelia zastávajú názor, že ich právna vec nie je skutkovo ani právne zložitá, sťažovatelia sa žiadnym spôsobom o predĺženie namietaného konania nepričinili. Napriek uvedenému namietané konanie trvá 18 rokov a 5 mesiacov ku dňu podania ústavnej sťažnosti, čo je neprimeraná a extrémne dlhá doba.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na prerokovanie veci zbytočných prierahov (čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) postupom okresného súdu v namietanom konaní o zaplatenie sumy 3 741,95 eur s príslušenstvom z titulu náhrady škody vzniknutej pádom oporného múru v dôsledku protiprávneho konania žalovaného, ktoré bolo 6. októbra 2015 právoplatne skončené rozsudkom okresného súdu č. k. 5 C 34/2008 z 15. októbra 2012 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 4 Co 244/2013 z 2. októbra 2014. Proti rozsudku krajského súdu podali sťažovatelia dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením č. k. 3 Cdo 239/2018 z 21. júla 2020 odmietol ako neprípustné.

7. Ústavný súd uvádza, že pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd vychádza zo svojej ustálenej rozhodovacej činnosti, podľa ktorej účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. I. ÚS 41/02).

8. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušovanie označeného práva ešte mohlo trvať (m. m. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02, IV. ÚS 258/2012). Ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorú ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (m. m. Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

9. Ústavný súd taktiež už opakovane judikoval, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je v prípadoch, keď sa ňou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcej zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že ústavná sťažnosť zohráva preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 215/07, III. ÚS 305/07, I. ÚS 269/2012).

10. Z obsahu ústavnej sťažnosti, jej príloh, ako aj z predloženého spisu okresného súdu vyplýva, že napadnuté konanie bolo právoplatne skončené už 6. októbra 2015, a teda v čase podania ústavnej sťažnosti (3. novembra 2020, pozn.) okresný súd, ktorý sťažovatelia v ústavnej sťažnosti označili ako porušiteľa svojich práv, už nemohol vykonávať žiadne úkony, a tak spôsobovať v namietanom konaní prietah, resp. predlžovať stav právnej neistoty. Na podanie mimoriadneho opravného prostriedku – dovolania boli síce sťažovatelia oprávnení, ale to nijako nezmenilo ich procesnú situáciu, teda že v dôsledku právoplatného skočenia veci bola ich právna istota už nastolená. Pokiaľ ide o namietanie postupu okresného súdu, ktorý v čase podania ústavnej sťažnosti ešte nerozhodol o trovách dovolacieho konania v zmysle uznesenia najvyššieho súdu č. k. 3 Cdo 239/2018 z 21. júla 2020, zo súdneho spisu vyplynulo, že spis bol okresnému súdu po dovolacom konaní (ktoré trvalo 33 mesiacov) vrátený 31. augusta 2020, uznesenie najvyššieho súdu bolo sťažovateľom doručené 17. septembra 2020 a právoplatnosť nadobudlo 7. októbra 2020, teda v čase podania ústavnej sťažnosti uplynul od nadobudnutia právoplatnosti uznesenia najvyššieho súdu iba jeden mesiac, čo nemožno v žiadnom prípade považovať za neprimerane dlhé obdobie.

11. Ústavný súd taktiež považuje za potrebné uviesť, že pri hodnotení možných prietahov v postupe okresného súdu pri rozhodovaní o trovách konania konštatuje, že rozhodovanie o trovách konania z hľadiska jeho povahy nemožno považovať za vec, resp. záležitosť podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v pravom slova zmysle, hoci tvorí integrálnu súčasť civilného súdneho konania. Z uvedeného podľa názoru ústavného súdu tiež vyplýva, že nemožno pripisovať rovnakú dôležitosť z hľadiska poskytovania ochrany pred zbytočnými prietahmi pri rozhodovaní o merite veci ako v súvislosti s rozhodovaním o trovách konania (m. m. IV. ÚS 2/2019, I. ÚS 140/2021).

12. Z uvedených dôvodov ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť sťažovateľov odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. mája 2021

Libor Duľa
predseda senátu